

Správa o činnosti SZBPV za roky 2020-2021

I.

Informácia o poskytovaní dotácií za roky 2020-2021, podaní antidiskriminačnej žaloby proti MV SR a stave hospodárenia

Na rok 2020 bola združeniu poskytnutá dotácie z rozpočtu MV SR vo výške 8 000 eur, ktorú schvaľovalo MV SR ešte za bývalej vlády. Po zmene ministra vnútra po voľbách v roku 2020 bola združeniu poskytnutá dotácia už len vo výške 4 000 eur. Zníženie dotácie považujeme za likvidačné preto sme museli zrušiť dohody o pracovnej činnosti s piatimi našimi členmi, ktorí dostávali symbolickú odmenu 36 eur mesačne.

Dňa 1. júla 2021 združenie podalo na Okresnom súde Bratislava 1 antidiskriminačnú žalobu proti štátu v zastúpení MV SR pre porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania. K diskriminácii občianskych združení zastupujúcich bývalých politických väzňov dochádza dlhodobo od roku 2012 tým, že im je poskytovaná vyše dvojnásobne nižšia dotácia ako Slovenskému zväzu protifašistických bojovníkov. Pre porovnanie v roku 2020 dostal SZPB dotáciu 415 000 eur, PV ZPKO 81 000 eur, KPVS 74 000 eur a naše združenie 8 000 eur. V roku 2021 dostal SZPB 250 000 eur, PV ZPKO 40 000 eur, KPVS 80 000 eur a SZBPV 4 000 eur. O žalobe doposiaľ súd v Bratislave nerozhodol. Hoci sa jedná aj o diskrimináciu našich partnerských združení PV ZPKO a KPVS v podaní žaloby nás nepodporili.

V roku 2020 sme vyčerpali dotáciu 8 000 eur v plnej výške,

- z vlastných prostriedkov sme vyčerpali na činnosť 3 442,74 eur.
- odmeny pre 6 dohodárov 2 443,82 eur
- daň 580,76 eur
- odvody do SP 31,90 eur
- cestovné 332,73 eur
- členské 1081,90 eur
- iné príjmy, zbierka na pamätnú tabuľu OÚ Poprad, 2860,23 eur
- iné výdavky 38,85 eur
- nájom kancelárie 730 eur
- poštovné a internet 1 459,57 eur
- pamätná tabuľa odhalená na Okresnom úrade v Poprade 2 200 eur
- materiálové výdavky a vence 858 eur
- spolu pietne akcie 4 201,25 eur
- zostatok na účte a pokladni k 31.12. 2020, 9 867,85 eur

V roku 2021 sme vyčerpali dotáciu 4 000 eur v plnej výške,

- z vlastných prostriedkov sme vyčerpali na činnosť 1503,26 eur
- odmeny pre 1 dohodára 698,26 eur
- daň 165,94 eur
- odvody do SP 9,12 eur
- cestovné 22,61 eur
- členské 1512,69 eur
- iné príjmy, predaj kníh 717,48 eur
- iné výdavky 195,68 eur
- nájom kancelárie 730 eur
- poštovné a internet 769,02 eur
- vydanie knihy August 1968 a Košice 2 025 eur

- materiálové výdavky a vence 357,57 eur
- spolu pietne akcie 521,98 eur
- zostatok na účte a pokladni k 31.12. 2021, 10 605,06 eur

II.

Informácia o činnosti SZBPV za roky 2020-2021.

2020

Dňa 25. februára 2020 sme sa na pozvanie Ústavu pamäti národa zúčastnili na pietnej spomienke venovanej obetiam komunizmu pri pamätníku na Jakubovom námestí v Bratislave, kde sme položili veniec k pamätníku a vystúpili s príhovorom.

13. apríla 2020 sme si pripomenuli 70. výročie Barbarskej noci položením venca k Pamätníku mučených a umučených v rokoch totality na cintoríne v Poprade -Veľkej.

Na 25. apríla 2020 naplánovaná členská schôdza, ktorá sa mala konať v zasadačke Mestského úradu v Poprade, musela byť zrušená v dôsledku pandémie a zákazu verejných zhromaždení. Z mimoriadnych dôvodov sa preto členská schôdza a hlasovanie uskutočnili korešpondenčným spôsobom zaslaním správy o činnosti, vratnou obálkou s hlasovacím lístkom s menami kandidátov a návrhu textu uznesenia. Dňa 5. júna 2020 volebná komisia vyhodnotila hlasovanie o voľbe rozšíreného 15 členného predsedníctva, kontrolnej a revíznej komisie a prijatí uznesenia. Predsedníctvo zvolilo za predsedu Františka Bendára ml.

25. júna 2020 sa za účasti zástupcu ÚPN konala pietna spomienka pri Pamätníku usmrtených na hraniciach v r. 1948-1989 na historickom cintoríne v Kežmarku.

21. júla 2020 sme sa na pozvanie primátora Kežmarku zúčastnili pietnej akcie v Kežmarku pri príležitosti 140. výročia narodenia Milana Rastislava Štefánika, kde bola odhalená pamätná tabuľa.

Svetové združenie bývalých politických väzňov pripravilo v Poprade tak ako každý rok spomienkovú akciu venovanú tragickým udalostiam z 21. augusta 1968. Zúčastnili sa a vence a kvetiny k pamätníku za účasti Čestnej stráže príslušníkov ozbrojených síl SR položili, - minister obrany Slovenskej republiky, poslanci NR SR a ďalší hostia.

Delegácia Svetového združenia bývalých politických väzňov si pri príležitosti 76 výročia SNP položením venca k pamätníku uctila pamiatku tých, ktorí bojovali proti fašizmu a nacizmu za slobodné Československo

17. novembra 2020 bola pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu odhalená na budove Okresného úradu v Poprade pamätná tabuľa, politikovi Democratickej strany, povojnovému predsedovi Okresného národného výboru a politickému väzňovi Jánovi Bendíkovi. Účast' verejnosti bola obmedzená z dôvodu pandémie. Pamätnú tabuľu odhalil syn Jána Bendíka a jeho vnuci. Vence k pamätnej tabuli položili prednosta Okresného úradu, predseda SZBPV, zástupca Ústavu pamäti národa Mgr. Endrödi a Ján Bendík ml.

12. decembra 2020 sa uskutočnila pietna spomienka pri príležitosti štvrtého výročia odhalenia pamätnej tabule hokejistovi a účastníkovi boja za národné oslobodenie Antonovi Babonymu na budove Zimného štadióna v Poprade.

Združenie v zmysle stanov a vo verejnom záujme oficiálne oslovilo štátne inštitúcie, vládu a parlament viacerými podaniami a výzvami, ktorými boli:

1. Návrh Svetového združenia bývalých politických väzňov na prekonanie ekonomických dopadov na občanov v dôsledku pandémie koronavírusom
<http://www.szcpv.org/20/navrh.html>
2. Informácia pre ministra zdravotníctva o životy a zdravie ohrozujúcej situácii v podtatranskom regióne po zrušení infekčného oddelenia v Poprade a krádeži najväčšej špecializovanej nemocnice na liečenie TBC a respiračných chorôb v Kvetnici <http://www.szcpv.org/20/pandemia.html>
3. Stanovisko SZBPV s názvom „Zvolenie Dobroslava Trnku za Generálneho prokurátora bolo fackou Novemburu 1989“. Otvorený list -výzva politických väzňov na zrušenie embarga spisu dodnes neobjasnenej smrti kňaza Přemysla Coufala <http://www.szcpv.org/20/zlociny.html>
4. Stanovisko SZBPV s názvom „Dokedy bude Generálna prokuratúra SR zakrývať zločiny komunizmu?“ <http://www.szcpv.org/20/zlociny2.html>
5. Na základe trestného oznámenia Svetového združenia bývalých politických väzňov špecializovaný tím NAKA začal trestné stíhanie vo veci nezákonnej skartácie originálu nahrávky Gorila <http://www.szcpv.org/20/gorila.html>
6. Stanovisko k odpovedi právneho odboru ministerstva zdravotníctva SR vo veci krádeže najväčšej špecializovanej nemocnice na liečenie TBC a respiračných chorôb v Kvetnici <http://www.szcpv.org/20/pandemia2.html>
7. Žiadosť Svetového združenia bývalých politických väzňov o doplnenie návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému <http://www.szcpv.org/20/novela2.html>
8. Stanovisko Svetového združenia bývalých politických väzňov k zmene a doplnení zákona č. 274/2007 Z.z. o príplatku k dôchodku politickým väzňov -Informácia pre členov Svetového združenia bývalých politických väzňov <http://www.szcpv.org/20/novela3.html>

2021

Pri Pamätníku obetiam komunizmu na Jakubovom námestí v Bratislave sme si 25. februára pripomenuli 73. výročie komunistického prevratu v Československu a predovšetkým obeť, ktoré tento tragický historický míľnik priniesol. Veniec nášho združenia bol položený k pamätníku. Na neverejnej pietnej spomienke ÚPN sa osobne alebo svojimi video pozdravmi zúčastnili zástupcovia Politických väzňov – Zväzu protikomunistického odboja, Konfederácie politických väzňov Slovenska a Svetového združenia bývalých politických väzňov.

Svetové združenie bývalých politických väzňov si 13. apríla 2021 na cintoríne v Poprade-Veľkej pripomenulo položením venca ku pamätníku obetiam komunizmu smutné výročie likvidácie rehoľných rádov-Barbarskej noci.

Dňa 9. 3. 2021 na základe poverenia bývalého riaditeľa Úradu inšpekčnej služby Adriána Szabá (neskôr obvineného z korupcie) začala finančná kontrola na mieste zamestnancami odboru ekonomickej kontroly útvaru kontroly Úradu inšpekčnej služby. Správa z finančnej kontroly č. UIS-KO-OEFK-2021/001405-001 zo dňa 8. 6. 2021 potvrdzuje, že neboli zistené také nedostatky, ktoré by boli dôvodom pre vrátenie časti dotácie poskytnutej na činnosť v roku 2020 vo výške 8 000 eur.

8. júna 2021 sa v Kežmarku na starom historickom cintoríne konala symbolická pietna spomienka pri Pamätníku usmrtených na hraniciach v r. 1948-1989. Z dôvodu zníženia dotácie na činnosť združenia o polovicu bola pietna spomienka len symbolická za účasti rodinných príslušníkov Ondreja Brejku a niekoľkých členov Svetového združenia bývalých politických väzňov.

Pri príležitosti vyhlásenia 21. augusta za pamätný deň, združenie vydalo Knihu AUGUST 1968 a KOŠICE Okupácia Košíc a východného Slovenska-august 1968. Kniha je výsledkom medzinárodnej konferencie k 50. výročiu invázie vojsk Varšavskej zmluvy do Československa. Dielo obsahuje aj doposiaľ nepublikované archívne záznamy z prostredia ŠtB. Na čiernej obálke sú dátumy úmrtia jednotlivých obetí okupácie, bolo ich 11. Kniha bola distribuovaná v spolupráci s VÚC aj do škôl.

Pri príležitosti 53. výročia okupácie Československa pripravilo Svetové združenie bývalých politických väzňov v Poprade pietnu spomienku venovanú tragickým udalostiam z 21. augusta 1968.

16. novembra 2021 v predvečer Dňa boja za slobodu a demokraciu si Svetové združenie bývalých politických väzňov v spolupráci s Okresným úradom v Poprade uctilo obeť komunizmu položením vencov k pamätným tabuliam umiestneným na budove Okresného úradu a Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity na Nábřeží Jána Pavla II. v Poprade.

Združenie v zmysle stanov a vo verejnom záujme oficiálne oslovilo štátne inštitúcie, vládu a parlament viacerými podaniami a výzvami, ktorými boli:

- Podnet Svetového združenia bývalých politických väzňov vo veci likvidácie Špecializovanej nemocnice v Kvetnici, ktorý uznala prokuratúra ako dôvodný <http://www.szcpv.org/21/pademia.html>
- Trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a pre pokus usmrtenia s následkom ťažkej zdravotnej ujmy na neznámeho páchatel'a pre podozrenie z pokusu usmrtenia s následkom trvalej ťažkej zdravotnej ujmy, nášho člena bývalého politického väzňa Petra Placha, žijúceho v Nemecku <http://www.szcpv.org/21/podanie.html>

III.

Informácia o problémoch pri vybavovaní žiadosti Ústavom pamäti národa v súvislosti s novelou zákona o priznaní príplatku k dôchodku pre politických väzňov a ponuke Ing.

Karola Rosenberga z KPVS na zastupovanie vo veci zamietnutia žiadosti a priet'ahov zo stany ÚPN na základe splnomocnenia zdarma, bez nároku na akúkoľvek odmenu.

Od 1. 1. 2021 je platná novela zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom, ktorou sa držiteľom preukazov účastníka a veterána protikomunistického odboja vydaného Ústavom pamäti národa (ÚPN) podľa zákona č. 219/2006 Z.z. o protikomunistickom odboji poskytuje jednorazový finančný príspevok vo výške 1989 eur a zvyšuje príplatok k dôchodku pre oprávnené osoby z 5 eur na 10 eur za každý mesiac väzenia, prác v PTP, za mesiac protiprávneho násilného odvedenia a po novom aj za mesiac internácie v centralizovaných kláštoroch.

Novelu zákona považujeme za diskriminačnú pretože vytvorila dve kategórie politických väzňov keďže osoby, ktoré nepožiadali o vydanie preukazu ÚPN a mali doteraz nárok na príplatok k dôchodku alebo poberali sirotské, podľa tejto novely majú nárok na finančný príspevok a zvýšenie príplatku k dôchodku a sirotského až po vydaní preukazu ÚPN, kedy následne Sociálna poisťovňa do 60 dní vyplatí finančný príspevok a vydá nový platobný výmer o dôchodku.

Nárok na príspevok a príplatok majú žijúci politickí väzni, príslušníci PTP, násilne odvedení a internovaní a vdovy po týchto osobách. Nárok na sirotské majú oprávnené osoby, ktorým zahynuli rodičia vo väzniciach alebo v pracovných táboroch a nemali v tom čase 18 rokov. V tom prípade sa žiada ÚPN o vydanie preukazu in memoriam.

Keďže evidujeme vyše 140 prípadov našich členov, ktorým zahynuli rodičia v bývalom ZSSR a nepožiadali ÚPN o vydanie preukazu In memoriam, odporúčili sme im, aby podali Ústavu pamäti národa, žiadosť o priznanie postavenia účastníka protikomunistického odboja podľa zákona č.219/2006 Z.z.

Predkladatelia novely zákona ignorovali naše pripomienky, že zo zákona vypadli účastníci protikomunistického odboja, ktorí bojovali proti komunizmu v Indočíne a obeť, ktoré boli usmrtené pri úteku cez hranice a pretože to boli mladí ľudia nemali manželky ani deti. Ich rodičia, resp. ak už nežijú, ich súrodenci nie sú podľa novely zákona považovaní za oprávnené osoby. Združenie bude preto žiadať novelizáciu zákona.

Na základe výzvy ústredného tajomníka Konfederácie politických väzňov (KPVS) Ing. Karola Rosenberga, ktorý pripravuje žalobu proti Ústavu pamäti národa (ÚPN) a Ministerstvu spravodlivosti sme formou otvoreného listu zverejnili stanovisko k príčinám, ktoré predchádzali súčasnému traumatizujúcemu procesu pri vybavovaní žiadostí oprávnených osôb o vydanie preukazu účastníka / veterána protikomunistického odboja podaných Ústavu pamäti národa po nadobudnutí účinnosti novely zákona č. 365/2020.

V stanovisku Svetového združenia bývalých politických väzňov k svojvoľnému výkladu zákona o protikomunistickom odboji a prekračovaní právomoci Ministerstvom spravodlivosti a Ústavom pamäti národa odoslanom vláde, poslancom NR SR a médiám, ktoré bolo odignorované sme upozornili na to , že politickí väzni a ich rodiny sa stali obeťami snahy vlády o vysporiadanie sa s bývalým komunistickým režimom.

V stanovisku poukazujeme na to, že po prijatí zákona č 365/2020 ktorým sa menil zákon č. 274/2007 o príplatku k dôchodku politickým väzňom ÚPN v snahe znížiť počet

žiadostí a tým aj finančné náklady štátu zmenil kritéria pre priznanie postavenia účastníka a veterána protikomunistického odboja nad rámec a v rozpore so zákonom o protikomunistickom odboji č. 219/2006 na základe účelového arbitrárneho a zjavne retroaktívneho výkladu zákona Ministerstvom spravodlivosti SR, pričom tento zákon nebol novelizovaný. **ÚPN pri vybavovaní žiadostí spôsobil a naďalej spôsobuje priet'ahy v niektorých prípadoch trvajúce už viac ako jeden rok.**

ÚPN od účinnosti zákona o protikomunistickom odboju v roku 2006 priznával postavenie účastníka protikomunistického odboja podľa § 5 zákona č. 219/2006 Z. z. každému, kto v rozhodnom období:

- bol členom ilegálnej organizácie alebo skupiny aktívne bojujúcej proti komunistickému režimu.
- sa účinne podieľal na vytvorení ilegálnej organizácie alebo sa aktívne zúčastnil na činnosti takej organizácie.

Podľa § 6 čl. 1 ÚPN priznával postavenie veterána protikomunistického odboja každému

- kto bol politickým väzňom alebo bol z politických dôvodov internovaný,
- alebo bol v období rokov 1948 až 1953 zaradený do vojenských táborov nútených prác,
- alebo bol v rokoch 1944 až 1946 civilnou osobou protiprávne násilne odvedenou do bývalého ZSSR a do táborov, ktoré mal bývalý ZSSR zriadené v iných štátoch.

ÚPN žiadosť odmietol len v prípade prekážok, ktoré boli uvedené v ustanovení § 9 zákona. Napríklad vedomá spolupráca s ŠtB, funkcia v KŠČ a iné. Dokazuje to pôvodný formulár žiadosti, ktorý ÚPN účelovo zmenil tak, že vyžaduje preukazovanie protikomunistického odboja.

Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 365/2020 a náraste počtu žiadateľov ÚPN a Ministerstvo spravodlivosti SR zmenili kritéria pre priznanie postavenia účastníka protikomunistického odboja v rozpore s ustanovením § 6 zákona o protikomunistickom odboji neprípustnou retroaktivitou, ktorá je porušením základných princípov právneho štátu a hodnôt Európskej únie, ktorej členom je Slovenská republika.

Jednou z hlavných príčin, ktoré spôsobili tento stav a psychickú traumu žiadateľov, často vo veku 80 a 90 rokov je skutočnosť, že aj keď sa totalitný režim zrútil už pred 31 rokmi, krivdy pretrvali dodnes. Takmer 10 000 príslušníkov komunistickej Štátnej bezpečnosti a funkcionárov Komunistickej strany stále poberá výsluhový dôchodok, zatiaľ čo ich obeť neraz žijú na hranici chudoby. Všetky pokusy o nápravu do roku 2020 zlyhali.

Vláda Igora Matoviča (OLaNO) rozhodla, že to napraví obdobne ako to urobila Česká republika, Nemecko, Maďarsko, Poľsko a pobaltské štáty. V programovom vyhlásení uvádza, že „presadí plošné zdanenie výsluhových dôchodkov bývalým príslušníkom komunistickej Štátnej bezpečnosti sadzbou 50 % na roky odpracované v ŠtB a zo získaných zdrojov navrhne vyplácanie osobitných príplatkov k dôchodkom pre politických väzňov, resp. ich manželky a manželov“. Poslanci Národnej rady schválili, aby veteráni protikomunistického odboja alebo ich príbuzní dostali jednorazový príplatok k dôchodku v symbolickej výške 1 989 eur. Súčasne im priznali zvýšenie príplatku k penzii zo súčasných päť na desať eur za každý mesiac obmedzenej slobody. Zákon 365/2020 rozšíril okruh oprávnených osôb pre poberanie príplatku k dôchodku aj o kňazov a rehoľníkov, ktorí boli najmenej tri mesiace internovaní v centralizovaných kláštoroch.

Začiatkom marca 2022 Ústavný súd na základe návrhu opozície rozhodol o pozastavení účinnosti zákona č. 283/2021 o odobrati nezaslúžených benefitov predstaviteľom komunistického režimu a má posúdiť či je v súlade s ústavou. Postup opozície je evidentným dôkazom, že na Slovensku prebieha skrytou formou boj o vysporiadanie sa s komunizmom a je jasné, že sme sa s komunizmom nevysporiadali.

Týmto sa zámer programového vyhlásenia vlády - vyplácanie príplatkov k dôchodkom politických väzňov zo zdrojov z odobratých nezaslúžených benefitov predstaviteľov komunistického režimu nenaplnil a obeťou sa stali opäť politickí väzni a ich pozostalí, ktorí často aj vyše roka čakajú na vybavenie žiadosti podanej ÚPN o priznanie veterána protikomunistického odboja **in memoriam**, pretože vo väčšine prípadov žiadosti podávajú vdovy a deti. V prípade členov nášho združenia, ktorým ich otcovia - živitelia rodín zahynuli v pracovných táboroch v bývalom ZSSR alebo počas transportu, títo žiadatelia ani nevedia kde a ako boli ich príbuzní pochovaní.

V súvislosti s týmto stavom informujeme našich členov o možnosti a ponuke Ing. Karola Rosengerga podpísaním plnej moci nechať sa bezplatne zastupovať vo veci vybavovania žiadosti. Splnomocnenie je možné stiahnuť z našej stránky http://www.szcpv.org/22/obr/ziadost_plnamoc.doc a následne ho podpísané aj kópiou žiadosti a príloh zaslať na adresu:

Ing. Karol Rosenberg

Jesenského č. 2059/2,

903 01 Senec

Tel.: 0910932514

e-mail: karolrosenberg@gmail.com